

Metsänviljelyyn tähtäävä uudistushakkuu

Description

Metsänviljelyyn - ts. kylvöön tai istutukseen - tähtäävä uudistushakkuu toteutetaan avohakkuuna. Avohakkuu on uudistushakkuutapa, jossa poistetaan lähes kaikki uudistusalan puusto säästöpuuryhmiä, luontaisia taimiryhmiä, riistatiheikköjä ja säästettäviä luontokohteita lukuun ottamatta.

Uudistushakkuu vaikuttaa voimakkaasti metsäympäristöön ja maisemaan. Vaikutuksia voidaan lieventää rajaamalla hakkuuala maaston muotoja myötäillen ja jättämällä säästöpuuryhmiä, lahoppuustoa sekä suojakaistoja vesistöihin ja pienvesiin.

Päätöksenteko

Avohakkuu - Luonto

Tasaikäisrakenteisena kasvatettava metsäalue muodostaa metsikkökuvioiden mosaiikin. Eri kehitysvaiheissa olevat metsikkökuviot muodostavat toisistaan poikkeavia elinympäristöjä, joiden monipuolisuutta edistetään luonnonhoidolla. Tasaikäisissä metsiköissä on myös rakenteellista vaihtelua, jota voidaan edistää sekapuustoisuudella, riistatiheiköillä ja eri metsänkäsittelymenetelmillä. Säästöpuiden jättäminen on keskeistä luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Säästöpuut avainasemassa

Avohakkuualalle suositellaan jätettäväksi säästöpuuryhmiä metsänomistajan tavoitteiden mukaisesti. Säästöpuuryhmät, tekopökkelöt, maapuut ja kuivuneet tai lahoavat pystypuut sekä riistatiheiköt tuovat vaihtelevuutta ja antavat elintilaa ja suojaa monille eliölajeille.

Luonnon- ja riistanhoitoa painottavassa metsänkäsittelyssä säästöpuustoa voidaan jättää tavanomaista enemmän. Tällöin hakkuualalla sijaitsevien pienialaisten suopainanteiden, kosteikkojen sekä kitumaiden puustot on erityisesti suositeltavaa rajata hakkuun ulkopuolelle.

Avohakkuualoilla voidaan toteuttaa kulotus tai säästöpuuryhmän poltto. Näin tuotetaan monille eliölajeille tärkeää palanutta puuainesta.

Tasaikäisrakenteisena kasvatettava metsäalue muodostaa metsikkökuvioiden mosaiikin. Kuva: © Vastavalo.

Avohakkuu muuttaa metsäekosysteemiä

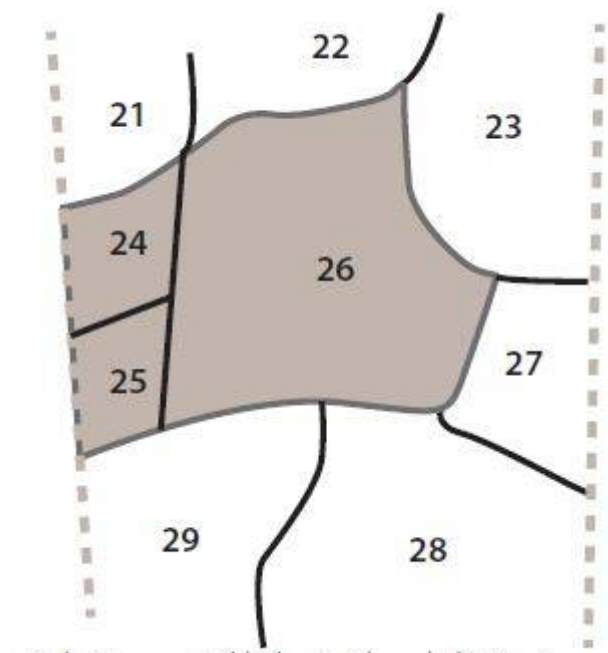
Avohakkuun seurauksena metsikön ekosysteemi muuttuu. Valo-olosuhteet ja pienilmasto vaikuttavat kasvilajistoon. Avohakkuun jälkeen varjossa ja puolivarjossa viihtyvät lajit taantuvat tai jopa häviävät ja valoa suosivat lajit hyötyvät uudesta tilasta. Kun puusto jälleen sulkeutuu, puolivarjossa ja varjossa viihtyvät lajit alkavat yleistyä.

Avohakkuu - Talous

Avohakkuu ja metsänviljely on nopea ja varma tapa uudistaa metsä. Etuna on, että metsänviljelyssä voidaan käyttää jalostettuja siemeniä ja taimia. Korjuukustannuksiltaan avohakkuu on uudistushakkuutavoista selvästi edullisin ja nopein toteuttaa. Avohakkuualojen reunametsät ovat herkkiä tuuli- ja hyönteistuhaille, etenkin jos avohakkuu rajoittuu varttuneeseen kasvatusmetsään ja eritoten vanhaan kuusivaltaiseen metsään.

Toteutus

Uudistusalan rajausta ja merkintä maastoon

Pienialaisten metsikkökuvioiden yhdistäminen yhdeksi uudistusalueksi parantaa puunkorjuun ja metsanhoidon tehokkuutta.

Uudistusalan rajauksella luodaan käsittelyalue useiksi kymmeniksi vuosiksi. Uudistettavat kuviot onkin syytä rajata pinta-alaltaan riittävän isoiksi, mikä varmistaa tulevien hoito- ja hakkuutöiden kustannustehokkuutta. Varsinaisen uudistusalan viereltä voi olla tarkoituksenmukaista liittää mukaan pienialaisia varttuneen kasvatusmetsän kuvioita. Isomman uudistusalan sisällä uudistamismenetelmää voi olla tarpeen vaihdella kasvupaikan ominaisuuksien mukaan.

Rajauksessa huomioitavaa

Uudistettava alue on suositeltavaa rajata kasvupaikkojen ja maaston muotojen mukaan. Luontaisia metsiköiden rajoja ovat etenkin purot, notkot, suot, louhikot ja kalliot sekä uudistettaviin metsiköihin rajautuvat taimikot ja nuoret kasvatusmetsät. Jos uudistushakkuualueen rajat ovat epäselvät tai alueella on turvattavia erityiskohteita, niiden merkintä maastoon siihen tarkoitettuilla värikkäillä nauhoilla on erityisen tärkeää.

Turvemaiden laitamilla sekä metsän ja aukeiden reunoilla on hyvä toteuttaa hakkuut niin,

että vaihettumisvyöhykkeiden arvo riistalle, metsän monimuotoisuudelle ja maisemalle säilyy. Vaihettumisvyöhykkeet elävöittävät maisemaa ja ovat tärkeitä elinympäristöjä monelle riistalajille.

Mikäli on mahdollista, rinnemailla sijaitseva uudistushakkuuala rajataan rinteeseen nähden poikittain, jotta yhtenäinen puustoinen horisontti säilyisi. Jyrkkien tilanrajojen maisemaa heikentävää vaikutusta voi lieventää esimerkiksi jättämällä rajan pintaan säästöpuuryhmiä.

Metsänuudistaminen maanmuokkauksineen voi aiheuttaa vesistöjen kiintoaine- ja ravinnekuormitusta. Siksi vesistöjen ja pienvesien rannoille on syytä jättää ravinteita ja kiintoaineita sitova riittävän leveä suojakaista. Suojakaistan maaperää ei rikota hakkuissa eikä muussakaan metsänkäsittelyssä. Suojakaistalle on suositeltavaa jättää kasvamaan monimuotoisuudelle arvokkaita puita ja pensaita. Monimuotoisuuden kannalta suositeltavin vaihtoehto on jättää suojakaistat käsittelemättä.

Uudistushakkuuala on suositeltavaa rajata niin, että reunametsät eivät uudistushakkuun jälkeen altistuisi tuulituhoille. Siemen- ja suojuspuuhakkuut eivät sovellu tuulituhoille alttiisiin paikkoihin. Uudistushakkuualaa rajattaessa on syytä huolehtia siitä, ettei sähkö- tai puhelinlinjojen ja liikenneväylien varteen jätetä siemen- tai suojuspuita, kapeita puustokaistaleita tai säästöpuita, jotka kaatuessaan aiheuttaisivat vahinkoa.